

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICA — FINANȚE

DIRECTOR: D. ALEXANDRESCO

PRIM-REDACTOR: I. N. CESĂRESCU

ABONAMENTUL

pe an 30 lei; 6 luni 16 lei; 3 luni 8 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Străinătatea: 40 lei pe an, 20 pe 6 luni

A P A R E

de două ori pe săptămână sub redacțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

BUCURESCI

6, Splaiul Brâncoveanu Voevod, 6

Vis-à-vis de Palatul Justiției

SUMAR:

Bibliografie: *Devoirs moraux et obligations légales*, par G. M. Corbesco, de d-l I. Tanoviceanu.

JURISPRUDENȚĂ ROMÂNĂ:

Camera de punere sub acuzare din Bucuresci: M. G. Măgureanu, opoziție ca parte civilă în afacerea tragerilor false de către I. Pictorian, Al. Parisianu și V. Dumitrescu, în profitul statului, cu o Observație de Justus.

Trib. județului Iași: C. I. Coroiu cu Principele Dimitrie și Mihail Sturdza.

BIBLIOGRAFIE

Devoirs moraux et obligations légales par G. M. Corbesco

Paris 1903 — 259 pag.

Am pe masa mea de lucru două tесе de doctorat de la facultatea de drept din Paris, amândouă apărute în acest an. Prima intitulată: *Devoirs moraux et obligations légales*, de d. G. M. Corbesco, e un studiu de drept civil; iar cea d'a doua: *L'infraction phénomène social* de d. Th. Dragu se rapoartă la știința penală. Ambii autori au avut buna-voință să-mi prezinte aceste lucrări, și le mulțumesc, căci mi-au procurat o adevărată plăcere prin citirea lor.

Tesele de astăzi de la facultatea de drept din Paris, cel puțin unele dintr'însele, sunt cu mult superioare celor de acum 20, 30 sau 40 de ani, care mai toate nu erau de cât niște compilațiuni searbede ale comentariilor unuia sau mai multor articole de lege. Lipsea aproape cu desăvârșire din aceste lucrări legislațiunea comparată și strâns legată cu ea filosofia dreptului. Studenții ca și profesorii lor se ocupau în general de *lege lata*, căutând pe întrecute ce a voit legiuitorul, chiar atunci când el nici nu gândise la cesțiunea în discuție. În cât despre ceea-ce ar fi bine să dispună legiuitorul, de *lege ferenda*, și despre ceea-ce au dispus legiuitorii altor țări, aceia se considera ca un lux atât pentru profesor, cât și pentru discipolii săi. Cel mult ei se ocupau une-orî de istoricul cesțiunei, adică de ceea-ce a fost la Greci, la Romani, la Asirieni, Babiloneni și Caldeenii!

Cam târziu, dar în cele din urmă tot e bine și

târziu, au început și dascălii de la Paris să înțeleagă că de și Franța e fruntașă în știință, dar nu are monopolul științei, și că legislațiunea francesă de și e un mare progres în omenire, dar nu e ultimul cuvânt al legislațiunei.

Și de aci au rezultat aceste fructe cari sunt un adevărat deliciu pentru omul de știință. Căci orice s'ar zice dacă Francezii au pierdut de cât-va timp întâietatea fondului, ei posedă și vor posedă încă mult timp întâietatea forme, așa că nimenea nu poate prezenta mai bine ca ei o operă desăvârșită aliind fondul cu forma.

Aceste reflecțiuni ni le-au inspirat cele două teze ale compatrioților noștri; rezervându-mi a vorbi altă dată despre aceea a d-lui Dragu, care este de specialitatea mea, mă voi ocupa mai întâiu de a d-lui G. M. Corbesco intitulată: *Datoriile morale și obligațiunile legale*.

Negreșit că nu pot să intru în amănunte nepotrivite cu o dare de seamă; mă voi mărgini să arăt subiectul tесеi și să-mi dau părerea de valoare a lucrării.

Punctul principal pe care 'l discută d. Corbesco în tesa sa este, dacă responsabilitatea civilă sau mai bine zis acțiunea în despăgubire din articole 998—1002 Cod civ. (1382—1386 Cod civ. fr.) provine din culpa agentului său pur și simplu din cauza daunei suferită de pacient; cu alte cuvinte este ea subiectivă ori obiectivă?

D. Corbesco arată că mult timp teoria subiectivității instituită de Romani acum 2000 de ani a fost admisă ca o axiomă, că azi chiar ea domină în jurisprudența francesă. Dar doctrina, *les tendances nouvelles*, cum le numește autorul, tinde astăzi a întemeia dreptul la despăgubire pe simplul fapt al daunei suferite de victimă, în afară de orice responsabilitate pentru culpa agentului. D. Corbesco nu și ascunde simpațiile sale pentru această teorie pe care o susține cu multă convingere și tărie de argumentare.

Dar paguba e un simplu fapt, ea nu e o explicație teoretică a fundamentului responsabilității civile. Dacă înlăturăm culpa ca temelie a responsabilității civile, se întrebă d. Corbesco, ce vom pune în locul ei?

D-sa împreună cu distinși magistri ai științei, crede că această temelie ar fi *riscurile*; omul datoroște despăgubire, nu fiind-că e în culpă, ci fiind-că exercitând drepturile sale pe el îl privesc și câștigurile dar și riscurile inerente exercițiului a-

cestor drepturi *quem sequuntur commoda, eundem et incommoda.*

Explicația e ademenitoare, dar nu cred că are mare valoare științifică.

În adevăr, să presupunem că discutându-se baza responsabilității penale, cine-va ar spune: Baza acestei responsabilități nu este culpa omului, fiindcă după teoria deterministă nu există culpabilitate, ci pur și simplu riscurile. Activitatea omului poate să-i producă avere și onoruri; însă în unele cazuri, ea 'l poate duce la ștreang și la închisoare; acestea sunt riscuri inevitabile ale traiului omenesc. Fundamentul responsabilității penale este dar că omul trebuie să sufere și riscurile, după cum 'i place să simță și bucuriile vieții.

S'ar putea răspunde, cu drept cuvânt, persoanei care ar grăi ast-fel că riscurile sunt un fapt, iar nu explicațiunea științifică a unei instituțiuni sociale, și după cum ele nu pot fi fundamentul responsabilității penale, nu pot fi nici fundamentul responsabilității civile. Precum ar fi absurd să răspunzi omului care te întreabă:—Pentru ce mă pedepsești? — Fiindcă viața are riscurile sale, — tot ast-fel ar fi absurd să ieși bunul unei persoane spunându-i drept: Pierzi, e adevărat, dar așa sunt riscurile averii; puteai să câștigi *si quem sequuntur commoda...* etc.

Cu drept cuvânt acel cărui s'ar vorbi ast-fel ar putea să răspundă:

Nu-mi vorbi de câștigurile mele și nu le pune în cumpănă cu ceia ce vrei să-mi ieși. Dacă am câștigat este că am muncit sau am avut noroc, dar eu n'am vătămat pe nimeni, probă că nimeni nu se plânge. Dar acum când voești să-mi ieși averea mea să o dai altuia sub titlu de despăgubire, am dreptul să te întreb pentru ce mi-o ieși? Care e baza acestei responsabilități pe care voești să mi-o impui? Riscurile? Riscurile sunt un fapt, negreșit că dacă mi le impui, eu va trebui să le sufer dar acesta nu esplică pentru ce riscurile să fie pe capul meu, iar nu pe capul vătămatului. Riscurile nu esplică și nu justifică nimic, căci riscurile pot veni une-orî și pe nedrept, și apoi ele nu arată limita responsabilității civile.

Ce se poate însă pune în loc de culpă ca fundament al responsabilității civile, căci și noi împreună cu d-l Corbescu credem că vechea teorie a culpei nu mai poate fi susținută față cu progresul determinismului?

Fiind vorba de responsabilitate, știința penală care s'a ocupat mai mult de această importantă cestiune, ne dă, după părerea noastră, adevăratul răspuns al problemei studiată de d-l Corbescu.

Fundamentul responsabilității civile nu poate fi altul de cât acela al responsabilității penale, căci ambele responsabilități nu sunt de cât niște grade diverse ale aceluiași idei: protecțiunea liberii desvoltări a societății omenestă. *Apărarea socială* e fundamentul sancțiunei penale, tot ea va fi fundamentul și a sancțiunei civile, care în fapt nu e de cât o sancțiune penală atenuată și adecuată agresiunei.

În penal societatea spune infractorului:

— Te pedepesc fiindcă voesc să mă apăr de infrațiunile tale și ale altora.

În civil societatea va spune aceleași lucru celui care a pricinuit daune:

— 'Ți iau o parte din avere ca să mă apăr de paguba ce am suferit din pricina ta precum și de pagubele ce mi-ai pricinui tu sau altul.

O dată admis acest fundament al responsabilității civile, toate dificultățile pe care le examinează d-l Corbescu se rezolvă cu multă ușurință.

D-sa se întreabă, de exemplu, nebunul care nu e responsabil penal, va trebui oare să fie responsabil civil?

Pentru noi care dăm ca bază a responsabilității fie civilă, fie penală, apărarea socială, cestiunea nu presintă absolut nici-o dificultate. Evident că nebunul răspunde civilmente, fiindcă numai astfel societatea e apărată în mod eficace. Pedepsa nebunului nu poate să folosească nici lui, nici altor nebuni și nici victimei; societatea trebuie să se mulțumească numai să-l împedice de a comite alte infracțiuni. Apărarea societății contra nebunilor se face prin măsuri de internare și de păzire a lor ca să nu mai repete fapte vătămătoare. Din contră sancțiunea civilă e folositoare societății, căci apără pe unul din membrii săi de o pagubă, și-l pune în pozițiune să-și exercite liber activitatea sa socială.

Dacă am făcut această rezervă asupra lucrării d-lui G. M. Corbescu, nu e pentru a-i micșora meritul, căci nu se poate pretinde unui tânăr la începutul carierii să se pună mai presus de cât magistrii săi în aceste înalte cestiuni de filosofie a dreptului. Am voit mai mult să-l îndemn și pe dânsul și pe alții să studieze și să exploreze câmpul fecund al filosofiei dreptului, căci cu aceasta vor aduce mai multe servicii științei, de cât cu interpretarea exegetică sau chiar istorică a textelor.

Și d-l Corbescu e minunat preparat pentru aceste studii.

Posedând principalele limbi ale Apusului, lucru care lipsește la mulți dintre juriștii noștri, având un spirit distins și o judecată dreaptă, unind un bun fond de cultură științifică, cu un stil plăcut care reflectă școala franceză în care s'a format, d-l Corbescu ar putea să devină o valoare juridică, care să facă onoare țării noastre.

Ar putea să devină . . . dacă va continua!

Dar va continua dânsul?

That is the question, ca să mă exprim în o limbă de care d-sa are afecțiune.

Țara noastră, e trist de a o spune, nu e prielnică oamenilor de știință.

De va face știința pură, d-l Corbescu va ajunge cel mult *profesor de universitate* cu renumele de pedant, or de creier mărginit.

Și încă!

Pentru a ajunge profesor universitar azi nu mai trebuie a face știință ci politică; știința Codurilor e inutilă, știința plecaciunilor e totul!...

Astăzi profesorii universitari se fac prin cluburile politice, prin anti-camerile puternicilor zilei, prin berării și prin taverne, pretutindenea, numai la universitate nu se mai fac profesori universitari. Universitățile nu mai servesc azi de cât să dea forma legală combinațiunilor și voinței cluburilor politice!

Iar noi o miserie a soartei! Noi profesori universitari trebuie să privim cu durere și fără să putem face nimic, cum se profanează universitatea, mama noastră, acest altar de la care depinde vii-

torul neamului, de politica cea fără scrupul, care putem zice cu o formulă cunoscută că: *omnia corupsit*.

Nu, domnule Corbescu, nu face știință; e păcat de un talent să se peardă de geaba în țara noastră.

Fă politică, înscrie-te într'un club, acolo poți să ajungi departe, căci de acolo es gloriile și conducătorii neamului. Fugi de Universitate cât vei putea. Acolo ai 400 lei pe lună.

Plus disprețul acelora care grație politiceî pot câștiga 5000 lei pe oră!

I. Tanoviceanu.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI

(Camera de punere sub acuzare)

Audiența de la 20 August 1903

Președenția D-lui VICTOR RÔMNICEANU, Consilier

M. G. Măgureanu, opoziție ca parte civilă în afacerea tragediilor false de către I. Pictorian, Al. Parisianu și V. Dumitrescu, în profitul statului

Deciziunea No. 167

Fals în acte publice.—Elementele constitutive ale acestui delict.—Intenție frauduloasă.—Prejudiciu.—Lipsa intențiunei frauduloase.—Dacă agentul mai poate fi trimis înaintea instanțelor represive.—Parte civilă.—Ce cale poate lua în asemenea cas.—(Art. 124 Codul penal).

Acțiune publică.—Acțiune publică deschisă de ministerul public.—Dacă în asemenea cas se mai poate face aplicarea art. 67 din Pr. penală.—(Art. 5, 60, 64 și 67 Proc. pen.).

1. Pentru ca un prevenit să poată fi trimis înaintea instanțelor de judecată pentru delictul de fals în acte publice, prevăzut și pedepsit de art. 124 din Codul penal, trebuie să existe probe sau probabilități puternice că în momentul comiterii faptului agentul a avut voința de a vătăma pe cine-va și apoi că faptul lui a cauzat cui-va o pagubă reală sau eventuală.

Intențiunea de a vătăma pe altul este rezultatul voinței de a realiza un beneficiu de a atrage un profit material sau moral din pierderea ce se cauzează cu voință aceluia altuia.

Această intențiune frauduloasă nu se deduce necesarmente din constatarea existenței faptului material al delictului, ci este cerută de lege ca un element separat și coexistent cu faptul material, și deci trebuie dedusă sau din fapte altele de cât execuțiunea materială a delictului, sau din considerațiunii de ordine morală fapte și considerațiunii cari ar face certă sau foarte probabilă existența ei.

De asemenea nici prejudiciul nu se poate deduce din intențiunea frauduloasă ce s'ar constata în persoana delincentului.

Așa dar, dacă intențiunea frauduloasă nu este constatată, autorul falsului nu poate fi trimis înaintea instanțelor de represivitate și deci numai este loc a cerceta dacă acest fapt a cauzat sau nu prejudiciu cui-va, căci, chiar dacă s'ar constata existența acestui prejudiciu, însă lipsa de intențiune frauduloasă face ca autorul delictului să nu fie ținut pe cale penală a repara acest prejudiciu, rămânând celor cari s'au constituit parte civilă să recurgă la alte mijloace legale pentru stabilirea dreptului lor de despăgubire și a cuantumului acestei despăgubiri.

2. Când acțiunea publică a fost pusă în mișcare de ministerul public și înaintea judecătorului de instrucție cel vătămat s'a constituit parte civilă, numai este loc a se face aplicarea art. 67 din Proc. penală, căci acest text de lege prevede cazul când faptul se denunță direct judecătorului de instrucție, cas în care procurorul trebuie a fi pus în cunoștință spre a vedea dacă este loc a pune sau nu în mișcare acțiunea publică.

Camera,

Având în vedere opozițiunea făcută de M. G. Măgureanu, ca parte civilă, în contra ordonanței cu No 40/903, dată de d-l judecător de instrucție cab. 3 după lângă trib Ilfov, prin care declară că nu există cas de urmărire contra lor: Ion Pictorian, Al Parisianu și V. Dumitrescu, primul pentru delictul prevăzut de art. 47, 124 comb. 40 Cod penal secundii, pentru delictul prevăzut de art. 124 și 40 Cod penal

Opozițiunea fiind făcută în termen, sa dat citire mențiunatăi opozițiunii, memoriului prezentat de partea civilă precum și celor-lalte acte din dosar.

D-l procuror de secțiune C. Sărățeanu a fost ascultat în concluziuni, după care d-sa și grefierul retrăgându-se, în urma deliberațiunilor ținute :

Camera,

Asupra opozițiunei făcută în termen de d-l M. G. Măgureanu, medic veterinar, în calitate de parte civilă, în contra ordonanței cu No 40/903, a judecătorului de instrucție cab. 3 de Ilfov, prin care se declară că nu este cas de urmărire în contra lui Ion Pictorian, fost director al comptabilități generale a statului, Al. Parisianu fost sub director al aceleiași serviciu, și Vasile Dumitrescu, fost șef de birou în sus numita direcțiune, trimise înaintea instrucțiunei prin rechisitorul No. 17518 al d-lui prim procuror de Ilfov, ca preveniți pentru delictul de fals în acte publice, comis de densii, în calitate de funcționari publici în exercițiul funcțiunei lor, și consistând în aceia că cel dântăi a ordonat a se declara ca eșite la sorț la tragerile ce au avut loc la 1 Iulie 1901 până la 1 Martie 1902 inclusiv, mai multe titluri de rentă 5% și 4% aparținând Statului, de și aceste titluri nu eșite în realitate la sorț; iar cei l'alți doi pentru că au executat acest ordin, cerificând cu toți veracitatea acestei operațiuni neadeverate;

Având în vedere ordonanța atacată cu opozițiune, motivele invocate de oponent în cererea de opozițiune și desvoltările conținute în memoriul depus camerei de către oponent;

Ascultând rechisițiunile d-lui procuror de secțiunea C. Sărățeanu;

Având în vedere că, prin opozițiunea făcută și prin memoriu alăturat ei, partea civilă cere a se anula ordonanța sus citată, pentru că, pe de o parte faptul comis de numiți Ion Pictorian, Al Parisianu și V. Dumitrescu, intrunind toate elementele delictului prevăzut de art 124 C penal, ei trebuie a fi trimiși înaintea instanțelor de represivitate; iar, pe de alta, pentru că în zisa ordonanța judecătorul de instrucție nu sa ocupat de pretențiunile părței civile și nu a discutat existența sau neexistența prejudiciului, cel puțin intru cât il privește, prejudiciul care este unul din elementele constitutive a delictului de fals imputat lui Ion Pictorian și cei l'alți;

In ce privește pe Ion Pictorian:

Având în vedere dispozițiunile art. 124 Cod penal;

Considerând că după cum se constată prin mărturisirea numitului și prin actele de instrucție aflate la dosarul cauzei și expuse în ordonanța atacată cu opozițiune, expunere necontestată și pe care camera și-o însușește: alterarea adevărului, calitatea de funcționar public a lui Ion Pictorian și faptul că această alterare a fost ordonată sau săvârșită de densul într'un act public de atribuțiunile sus numitului, condițiuni exeptionale pentru existența delictului prevăzut de art 124 Cod penal, sunt pe dephn stabilite în sarcina sus numitului Pictorian;

Considerând însă că, tot în virtutea art 124 C. penal, pentru ca Ion Pictorian să poată fi trimis înaintea instanțelor de judecată trebuie încă să existe probe sau probabilități puternice că în momentul comiterii faptului sus numit a avut voința de a vătăma pe cine-va, și apoi că faptul lui a cauzat cui-va o pagubă reală sau eventuală;

Considerând că în delictul pedepsit și prevăzut de art. 124 C. penal, intențiunea frauduloasă nu se deduce necesarmente din constatarea existenței faptului material al delictului, ci este cerută de lege ca un element separat și coexistent cu faptul material;

Că, ast-fel fiind, intențiunea frauduloasă trebuie dedusă sau din fapte altele de cât execuțiunea materială a delictului, sau din considerațiunii de ordine morală, fapte și consi-

derațiunii care ar face certă sau foarte probabilă existența ei;

Considerând că, sub raportul faptelor materiale, partea civilă nici înaintea judecătorului de instrucție nici astăzi înaintea camerei, n'a adus sau nici n'a cerut măcar să aducă un fapt nou, necercetat de instrucție și din care s-ar putea deduce, cu oare-care temei, intențiunea frauduloasă a lui Ion Pictorian, iar, sub raportul considerațiilor de ordine morală, partea civilă să mărginească a deduce intențiunea frauduloasă a lui Pictorian din prejudiciul ce i s'ar fi adus în calitate de detentor a mai multor titluri de rentă 5% și 4% care au putut fi impeditate de a eși mai curând la sorți din cauza tragerilor false ordonate sau executate de Pictorian;

Că, prin urmare, în ce privește faptele din care s-ar putea deduce intențiunea frauduloasă a sus numitului, fapte altele decât consumarea delictului, neputând recurge la altele decât la cele constatate la instrucție, din examinarea actelor de instrucție urmată în cauză nu se constată existența unor atare fapte;

Că, în cât privește considerațiile de ordine morală, este de netăgăduit că intențiunea de a vătăma pe altul este rezultatul voinței de a realiza un beneficiu, de a atrage un profit material sau moral din pierderea ce se cauzează cu voință celui altuia;

Că, deci, pentru a vedea dacă Pictorian a avut intențiune frauduloasă în momentul când a ordonat făptuirea sau a făcut el însuși alterațiunea adevărului în tragerile la sorți despre care este vorba, trebuie să examina dacă atunci el a avut sau nu un interes material sau moral pentru a păgubi pe cineva;

Că în ce privește interesul material este necontestat chiar de către partea civilă, și în orice caz cu totul ne dovedit, că Pictorian ar fi beneficiat materialmente de zisele trageri;

Că beneficiul moral pentru un agent material al delictului poate consista nu numai în satisfacerea unui sentiment de ură sau de resbunare ce acel agent ar nutri contra celui care vătămarea căruia alterează adevărul, ci și în recompensa morală ce ar spera să obțină de la acela în profitul căruia făptuiește acea alterațiune;

Considerând că nici vorbă nu poate fi despre resentimentele ce Pictorian ar fi nutrit în contra părții civile sau a vre unui alt detentor de rentă;

Considerând că din instrucție, și anume din depozițiunile martorilor M. Săvulescu, M. Stoenescu, și Vintilă Brătianu, se constată că operațiunile tragerilor la sorți se făceau de serviciul comptabilității statului, fără amestecul sau controlul Ministrului de finanțe sau secretarilor generali respectivi; Că, nici miniștrii nici martorii sus arătați în calitate de secretari generali, n'au avut nici o cunoștință de alterațiunea adevărului ordonată sau făcută de Pictorian, pentru că din această cunoștință să se poată trage concluziunea că I. Pictorian a comis sau a ordonat a se comite alterarea adevărului, de care este vorba, în scopul de a se recomanda bunei voințe superiorilor săi printr'unserviciu, ce după părerea lui aducea statului, și ast-fel să poată avea măcar speranța unui beneficiu moral;

Considerând că partea civilă n'a cerut, nici judecătorului de instrucție, nici camerei de punere sub acuzare, să combată depozițiunile martorilor sus citați;

Considerând că, conform textului art. 124 Cod penal, intențiunea frauduloasă și prejudiciul sunt două elemente distincte ale delictului acolo prevăzut, elemente cu totul separate unul de altul și care să aibă fie care existența lui proprie, iar nici de cum ca unul să fie consecința celui alt;

Că, prin urmare, nici intențiunea frauduloasă a agentului a acestui delict nu poate fi dedusă din prejudiciul, real sau problematic, ce ar rezulta pentru o persoană din alterațiunea adevărului, nici prejudiciul nu se deduce din intențiunea frauduloasă ce s'ar constata în persoana delicientului;

Că, ast-fel fiind, nu se vede de unde s'ar putea deduce că Ion Pictorian alterând adevărul în modul arătat mai sus, a avut intențiunea de a vătăma pe cineva;

Că, prin urmare, faptul comis de Ion Pictorian nu întrunește elementul intențiunii frauduloase cerut de art. 124 C. penal, și dacă imensa gravitate a incorectitudinii faptului material comis de Pictorian ar putea ca măsură de represiune administrativă să-l facă impropriu pe viitor pentru funcțiuni

ale stafului, ea însă nu poate justifica singură, trimiterea lui înaintea instanțelor de represiune penală;

Considerând că, odată constatată că faptul comis de Pictorian nu întrunește unul din elementele delictului prevăzut de art. 124 Cod penal, adică intențiunea frauduloasă și că ast-fel el nu poate fi trimis înaintea instanțelor de represiune, numai este loc a cerceta dacă acel fapt a cauzat sau nu prejudiciul cui-va, căci, chiar dacă s'ar constata existența acestui prejudiciu, însă lipsa de intențiune frauduloasă face ca în virtutea art. 124 Cod penal, agentul delictului să nu fie ținut pe cale penală a repera acest prejudiciu, rămânând celor care s'au constituit parte civilă să recurgă la alte mijloace legale pentru stabilirea dreptului lor de despăgubire și a cuantumului acestor despăgubiri;

Că, prin urmare, și din acest punct de vedere opozițiunea d-lui M. G. Măgureanu contra ordonanței No. 40/903 a judecătorului de instrucție cab 3 Ilfov, este neintemeiată;

Având în vedere că, prin motivele de opozițiune și prin memoriul alăturat opozițiunii, partea civilă mai invoacă că judecătorul de instrucție n'a ținut seama de dispozițiunile art. 5, 60, 64 și 67 pr. penală;

Având în vedere textul acestor articole de lege;

Considerând că, prin aceste articole, legea se ocupă numai de reglementarea punerii în mișcare a acțiunii publice și de modul cum o parte vătămată printr'un delict poate ajunge, prin alăturarea sa acțiunii publice, la reparațiunea daunei ce i sa cauzat și dispune că acțiunea publică să pună în mișcare de Ministerul public, fie din propria inițiativă, fie în urma unei plângeri, art. 5 pr. penală;

Că, cel vătămat de un delict, poate a se plânge de el fie procurorului fie judecătorului de instrucție, și are dreptul a-și arăta pretențiunile sale de despăgubiri înaintea acestui din urmă magistrat (art. 5 și 60 pr. penală); că, dacă denunțarea s'a adresat judecătorului de instrucție, acesta o va comunica procurorului, ofițer judecătoresc competent a deschide sau nu acțiunea publică (art. 67); că cel ce s'a constituit o dată parte civilă nu se mai poate lepăda de această calitate în urma sentinței ce s'ar fi dat asupra delictului (art. 64 pr. penală);

Având în vedere că, din actele aflate la dosar, se constată că acțiunea publică în contra lui Ion Pictorian, Al. Parisianu și V. Dumitrescu a fost deschisă de Primul Procuror de Ilfov din propria lui inițiativă și că după ce preveniți au fost trimiși înaintea instrucției, oponentul M. G. Măgureanu, informat despre acesta, s'a constituit conform legii parte civilă înaintea judecătorului de instrucție;

Că, ast-fel fiind, numai era locul a se face aplicațiunea art. 67 din pr. penală;

Considerând că, în ce privește alegațiunea părții civile că nu s'a respectat dispozițiunile art. 64 de către judecătorul de instrucție, această cerere este neadmisibilă, de oare-ce nimeni nu impută părții civile că s'ar fi desistat de la pretențiunile sale înaintea sa în urma unei sentințe dată asupra delictului imputat lui Pictorian.

Considerând că, pentru toate aceste motive, opozițiunea făcută de M. G. Măgureanu ca parte civilă în contra ordonanței cu No. 40/903 a judecătorului de Instr. cab. 3 Ilfov, și întru cât privește pe Ion Pictorian, este ne fondată și ca atare cată fi respinsă.

În ce privește pe Al. Parisianu și V. Dumitrescu:

Având în vedere motivele din sus citata ordonanță pe care camera găsiindule fondate și le însușește în totul;

Pentru aceste motive respinge opozițiunea făcută de partea civilă M. G. Măgureanu, în contra ordonanței cu No. 40/9:3.

(ss) C. G. Dâmboviceanu, Em. Anastasiu.

p. Grefier I. P. Sachelarie

O p i n i u n e

Având în vedere opozițiunea făcută de Mihail Măgureanu, în calitate de parte civilă, în contra ordonanței cu No. 40 din 7 August 1903, a judecătorului de instrucție de pe lângă trib. Ilfov cab. III, prin care se declară că nu există cas de urmarire penală în contra inculpaților Ion Pictorian, Al. Parisianu și Vasile Dumitrescu, pentru delictul de falș în fațte publice și complicitate la acest delict;

Având în vedere art. 137 al. II pr. Penală :

Având în vedere că faptele care se impută inculpaților sunt: că I. Pictorian în calitate de director al comptabilității generale a Statului și Al. Parisianu, sub director însărcinat cu serviciul datoriei publice, au falsificat tragerile la sorți pentru titlurile de rentă 5% emis, imprum. din 1881-88 și pentru titlurile 4% ale împrumutului din 1889, 1890, 1896 și 1898, constatând în procesele verbale încheiate la epocile când trebuiau să se facă tragerile la sorți, că au eșit un număr oare-care de titluri fără ca în realitate să fi fost trase la sorți; că la aceasta au fost ajutați de Vasile Dumitrescu, care era însărcinat cu operațiunea materială a tragerilor;

Că, spre a se da caracterul de seriozitate și sinceritate acestor trageri, s'au fabricat bucățele patrute de hârtie, pe care s'a tipărit numerile titlurilor preținse trase la sorți, hârtii cunoscute sub numele de rulete, fapt care este constat prin procesul verbal al jud. de instrucție cu data de 31 Iulie 1903, din care rezultă că la șirurile de rulete ale titlurilor din emisiunea 5% din 1881-88 s'au găsit falsificate ruletele mai multor titluri de 5000 lei la tragerea de la August 1901, precum și din celelalte împrumuturi sus arătate sau găsit rulete falsificate ale titlurilor de 5000, 2500, 1000 și 500 lei, ale căror numere sunt anume indicate în acest proces verbal;

Că, aceste rulete falsificate sunt asemenea cu acelea care s'au pus în tobele sau urnele sigilate odată cu emisiunea fiecărui împrumut, pentru a servi la diferitele trageri ce trebuie să se facă până la amortizarea împrumuturilor;

Că, la ziua tragerilor, în loc să se scoată din urnă atâtea rulete câte erau indicate pe tabela de amortizare, și să se noteze numerile eșite pe listele care fac parte din procesele-verbale de constatarea operațiunilor, inculpații simulând tragerile sau servit de ruletele falsificate din 'nainte pentru titlurile ce voiau să le treacă ca eșite la sorți; după care apoi au format listele și procesele verbale cu care s'au ascuns adevărul și care sunt iscălite de cei d'antîi doi inculpați și de alți funcționari, care nu puteau să bănuească corectitudinea directorului și sub directorului comptabilității generale a statului;

Având în vedere că aceste fapte sunt pe deplin dovedite cu mărturisirile inculpaților și cu găsirea ruletelor falsificate; Că inculpatul Parisianu, de și alegă că nu a luat parte la comiterea acestor fapte și susține că a refuzat să execute ordinul ce ia dat Pictorian de a falsifica tragerile, și că operațiunile le-ar fi făcut numai șeful său cu Vasile Dumitrescu, cu toate acestea dînsul a iscălit 2 din procesele-verbale false, cu toate că știa modul cum se făcuse tragerile constatate prin rînsese, și prin urmare alegațiunea sa că este străin de aceste fapte este neîntemeiată;

Având în vedere că faptele imputate inculpaților fiind constatate urmează a se examina dacă ele constituiesc sau nu vr'o infracțiune la legea penală;

Având în vedere că I. Pictorian, în calitate de director al comptabilității generale a statului, a semnat procesele-verbale care constată tragerile de 19 Iulie 1901, 1 August 1901 și 19 Ianuarie 1902, pentru împrumuturile 5% emis. 1881-88 și de 4% emis. 1896-98;

Că Parisianu, în calitate de sub director a semnat procesele verbale care constată tragerile de la Octombrie și Decembrie 1901, pentru împrumuturile 4% din anii 1889 și 1890, procese-verbale care toate se găsesc în dosarul special alăturat pe lângă dosarul afacerii în care sunt urmăriți Parisianu Dumitrescu Albahary ș. a.;

Având în vedere că prin aceste procese verbale se constată că au eșit la sorți 57 titluri de câte 5000 lei, 46 a 2500 lei 116 a 1000 și 55 a 500 lei, adică în valoare totală de 543.500 lei, titluri pentru care s'au găsit tot atâtea rulete falsificate cu care s'a făcut simulacru de trageri după ordinele lui Pictorian;

Având în vedere dar că prin aceste procese-verbale s'a alterat adevărul, căci ele constată ca rezultat al sorților, ceea ce n'a fost de cât rezultatul voinței exclusive a inculpaților;

Având în vedere că titlurile trecute ca eșite la sorți, provin din împrumuturile contractate de Statul Român cu

obligațiuni amortizabile prin tragere la sorți succesive;

Având în vedere că titlurile acestor împrumuturi au fost emise pe un curs mult mai scăzut de cât prețul cu care trebuie să fie plătite;

Că dar rezultă un avantajii considerabil pentru aceia din detentorii unor asemenea titluri care au norocul să le iasă mai întâiu la sorți, căci în acest caz beneficiază de o primă care consistă în diferență între cursul de emisiune și prețul al pari cu care acele titluri se plătesc de stat;

Că știința finanelor arată cum că una din seducțiunile acestui fel de împrumuturi este tocmai această primă pe care o au în vedere aceia care împrumută în aceste condițiuni;

Că de ordinar se întâmplă ca capitalistul să consimtă a împrumuta banii săi chiar cu dobândă mai redusă, numai cu speranța beneficiului ce-i poate rezulta în cazul eșirei titlurilor la sorți, și aceasta parte din dobânda la care renunță este proporțională cu primele repartizate între toate titlurile;

Că, ast-fel fiind, este indiscutabil că detentorii de titluri au un interes real și însemnat ca amortizarea să se facă prin trageri la sorți, așa cum s'a convenit;

Că, în adevăr, dacă în loc de trageri la sorți se plătește după bunul plac al funcționarilor însărcinați cu aceste operațiuni, titlurile unor detentori cunoscuți mai dinainte și preferați, această plată ascunde un beneficiu ilicit pentru acel care o primește, și pe de altă parte cauzează o pagubă evidentă celorl'alți detentori, căci i lipsește de dreptul de a mai putea spera în eșirea la sorți a titlurilor lor; drept pe care au comptat în mod legitim când au împrumutat banii lor;

Că în specie, din chiar declarațiunile inculpatului Pictorian, făcute cu ocaziunea interogatoriului, rezultă că la epocile când s'au făcut așa sus zisele trageri false, titlurile aveau un curs mai scăzut chiar de cât cel de emisiune, ast-fel că prima fiind mai mare, prejudiciul cauzat detentorilor este și mai însemnat;

Având în vedere dar, că prin faptele comise de inculpați s'a cauzat detentorilor de titluri din împrumuturile mai sus arătate o pagubă reală și materială;

Având în vedere că inculpatul Pictorian, pentru a justifica faptele comise, susține că în calitate sa de director al comptabilității generale a statului, a declarat ca amortizate, fără tragere la sorți, o parte din titlurile ce devenise proprietatea statului, însă prin aceasta nu a făcut de cât să reducă numărul și valoarea rentelor de amortizat, lucru care preține că avea dreptul să 'l facă, fiind că nu era oprit prin convențiunile încheate cu sindicatele care au contractat împrumuturile;

Având în vedere însă, că prin acele convențiuni se fixează și epoca când împrumutul trebuie să fie stins, se specifică și numărul de scrisuri ce trebuie trase la sorți, la epocile hotărîte și arătate anume în tabelele de amortizare ce însoțesc aceste convențiuni;

Că dar, din momentul ce contractele intervenite între părți indică anume modul cum ele trebuie să fie executate, este evident că prin aceasta chiar este oprit un alt mod de execuțiune, ast-fel că alegațiunea inculpatului cum că el a interpretat convențiunile în sensul că are dreptul să reducă numărul titlurilor ce trebuiau să fie trase, este neserioasă și nu are nici un înțeles, din momentul ce convențiunile nu lasă nici o îndoială în această privință;

Având în vedere că dovada cea mai bună cum că inculpatul când a comis faptele ce 'i se impută și-a dat bine seamă că contractele de împrumut nu pot să fie înțelese așa cum pretinde astăzi, este că a luat măsuri ca să respecte aparențele ca și când tragerile s'ar fi făcut în conformitate cu convențiunile, adică prin sorți;

Având în vedere că dacă în realitate inculpatul credea că are dreptul să reducă numărul și valoarea titlurilor de amortizat, nu avea de cât ca prin actele ce a încheat să fixeze acea reducțiune, și atunci ar fi rămas în discuțiune numai legalitatea unei asemenea măsuri;

Având în vedere însă, că inculpatul în loc să exprime pe față această părere a sa, cum ar fi făcut dacă în realitate ar fi avut-o a recurs la alterarea adevărului, și nu numai că a trecut în procesele-verbale drept adevărate, fapte min-

cinoase, dar a dat chiar ordine sub-alternilor săi să simuleze trageri la sorți, și în acest scop s'au fabricat rulete false, ca să servească drept dovadă chiar pentru cei mai puțin încrezători din cei interesați, că în realitate s'a făcut tragerile la sorți, manoperi cari constituiesc o evidentă viclenie față de detentorii de titluri și exclude buna credință de care voește să se prevaleze inculpatul;

Având în vedere că drepturile și obligațiunile ce decurg din contractele de împrumuturi amortizabile prin trageri succesive, sunt cunoscute tutulor cari fac asemenea operațiuni și prin urmare cu atât mai mult a fost cunoscute de I. Pictorian și Al. Parisianu, care prin funcțiunile ce ocupau erau chemați a regula asemenea împrumuturi;

Având în vedere dar că, atunci când falșiurile comise au adus un folos statului, e învederat că ei au știut destul de bine că acest folos este în paguba celor-l'alți detentori, mai ales fiind date manoperile viclene la care au recurs pentru a masca adevărul;

Având în vedere că inculpatul Pictorian invoacă în favoarea sa împrejurarea că el personal nu a tras nici un folos din falșiurile comise, ci numai statul, care în baza unei convențiuni încheiate cu sindicatul prin care s'a contractat în anul 1898, împrumutul de 180 milioane, devenise proprietar pe toate titlurile cari au fost amortisate pe ne drept;

Având în vedere că este adevărat că, până în present, instrucțiunea nu a constatat că inculpatul ar fi comis falșuri și în interesul său personal;

Având în vedere însă că dacă inculpații au comis faptele ce li se impută în folosul statului, această împrejurare nu-i poate scuti de răspundere;

Că, în adevăr, pentru existența delictului prevăzut de art. 124 C. pen. este destul ca funcționarul să denatureze cu viclenie substanța actelor pe care le alcătuiește în exercițiul funcțiunii sale, constatând drept adevărate fapte mincinoase;

Că dar, cea-ce cere legea este ca alterațiunea adevărului să fie făcută cu viclenie, adică cu scopul de a procura beneficii ilicite; este dar indiferent dacă agentul și le procură lui sau altuia, destul să fie constatată viclenia, adică că folosul ce procură cauzează altuia o pagubă pe nedrept;

Că în specie, viclenia rezultă cu prisosință din simulațiunea tragerilor, din fabricarea ruletelor false de cari s'au servit, și din știința ce inculpatul avea că la prima de care a beneficiat statul avea dreptul să concure prin sorți toți cei l'alți detentori, ast-fel cum sa arătat mai sus;

Având în vedere că inculpatul Pictorian alegă că acea-ce l-a determinat să comită faptele ce i se impută a fost reaua stare financiară a statului;

Având în vedere că motivele cari au determinat pe inculpați să comită asemenea fapte nu pot avea de efect să le justifice, cu atât mai mult că ei trebuia să își dea seama că dacă prin asemena mijloace reprobabile procură un folos atât de ne însemnat statului în raport cu resursele sale, în acelaș timp însă puteau să cauzeze o pagubă morală cu mult mai mare expunând la discredit prestigiul și demnitatea statului;

Că în ori-ce caz, aceste motive nu pot avea altă influență de cât asupra determinării gradului de culpabilitate în aplicarea pedepsei, nu pot însă avea de efect justificarea delictului comis;

Având în vedere că din cele ce preced rezultă că I. Pictorian pentru a ameliora situațiunea tezaurului, care pretinde că era în suferință, în loc să pună în cunoștință pe șefii săi, spre a se lua măsuri legale pentru procurarea resurselor necesare, el din contră, spre a-și atribui meritul că a înlăturat dificultățile momentului, a recurs singur la comiterea acestor falșuri spre a procura un ne însemnat profit statului;

Având în vedere că meritul și reputațiunea constituiesc cel mai mare folos moral, și prin urmare chiar dacă s'ar cere ca element al delictului de falș și folosul personal al agentului, în specie există și acest element pe lângă folosul material procurat statului, căci legea nu face nici o deosebire între folosul material și cel moral;

Având în vedere că din momentul ce alterațiunea adevărului, prejudicial și intențiunea vicleană sunt bine dovedite, faptele comise de inculpați constituiesc delictul de falș, în acte publice;

Că dar, inculpatul Pictorian este culpabil că a falsificat cele trei procese verbale, constatând tragerile anume arătate mai sus, și pentru faptul că au îndemnat pe Parisianu și Dumitrescu să facă cele-alte două trageri false din Octombrie și Decembrie 1901, Alexandru Parisianu pentru că a falsificat procesele verbale care constată aceste două din urmă trageri, iar Vasile Dumitrescu pentru că cu bună știință a ajutat pe cei doi d'antăiu inculpați în faptele cari au pregătit, înlesnit și în acelea cari au săvârșit fa surile mai sus arătate, ajutor dat prin fabricarea ruletelor și simularea tragerilor efectuate de densus;

Pentru aceste motive, sunt de părere să se admită opozițiunea și inculpații să fie trimiși înaintea tribunalului corecțional spre a fi judecați: I. Pictorian, pentru că a comis delictul prevăzut de art. 124 C. penal și art. 124 combinat cu 47 și 40 C. pen., Alexandru Parisianu pentru delictul prevăzut de art. 124 comb cu 40 C p și Vasile Dumitrescu pentru delictul prevăzut de art. 124 comb. cu 50 al II, art. 49 și 40 Cod Penal.

(s) Victor Rômniceanu.

Observație. — E greu a se pronunța cine-va în o cestiune în care s'a amestecat politica, fără ca părerea sa să fie bănuită că e dictată de pasiune sau de interes, lucru de care trebuie să se ferescă o revistă și mai cu seamă o revistă juridică. Însă o atare revistă, precum și catedra are datoria să și spună părerea sa asupra cestiunilor juridice la ordinea zilei, căci tocmai în cestiunile pasionante intervențiunea sa e mai trebuincioasă.

Că va fi bănuită, lucrul e natural, dar judecătorii înșiși nu sunt une-orî bănuiți? Și totuși ei continuă să și facă datoria; bănuiala e de multe ori un risc profesional, pe care cel care voește să și facă datoria, trebuie să l'înfrunte cu curaj.

Din fericire în cestiunea rezolvată de Camera de punere sub acușațiune discuțiunea nu e posibilă și noi putem să o anotăm, citând zisele altora și adăogând în discuțiune numai câte-va linii de la noi.

Cităm:

Rauter, fost profesor de legislațiune penală la Universitatea din Strasburg, scrie:

«Scopul său (al infractorului) individual său particular e indiferent. Chiar de ar fi avut, grație unor idei adevărate sau false, scopul de a face binele, acesta singur nu poate fi un motiv de a l' socoti nevinovat; de asemeni nu-i poate servi nici scuza trasă din opiniunea sa religioasă: *Multe infracțiuni au fost săvârșite cu bune intențiuni, delictetele politice ofera numeroase exemple; s'au găsit chiar omoritori cari au omorit cu bună credință pentru a scăpa de miseriile acestei vieți pe acela pe care l'au omorât, și pentru a i procura mai iute bucuriile vieții viitoare*» (1).

Chauveau Adolphe și Faustin Hélie ne spun același lucru:

«Intențiunea de a vătămă e independentă de folosul personal pe care falsul poate să l' procure autorului său. Putem concepe în adevăr ca acest folos să fie nul, și totuși intențiunea de a vătămă să poată să lucreze cu toată energia sa. Curtea de Casațiune a decis prin urmare «că nu e necesar pentru ca crima de fals să fie constatată, ca el să fie comis cu intențiunea de a profita personal; că e destul ca falsul să fi fost săvârșit cu intențiunea de a vătămă pe altul». Ast-fel când falsificarea a

(1) Rauter, *Traité théorique et pratique du droit criminel français*. Paris 1836, T. I, No. 61, p. 139, și introduciune: p. 21,

fost săvârșită cu gândul de a servi pe altă persoană, chiar streină crimei, când scopul său a fost chiar o zadarnică cugetare de răutate lipsită de orî-ce interes aparent, crima totuși subsistă îndată ce alterarea e constatată, ea e dictată de intențiunea de a vătămă și paguba este posibilă»⁽²⁾).

D-nu René Garraud, de asemenea:

«Nu e de trebuință ca falsificatorul să fi lucrat cu intențiunea de a-și procura lui însuși un beneficiu ilegal: e destul să fi avut intențiunea de a-l procura altora, fără nici un folos personal pentru el însuși»⁽³⁾.

Ne mărginim aci, și de la noi adăogăm aceste cuvinte:

Rugăm să ni se citeze un autor ca să susțină contrariul!

Eroarea e atât de mare în cât e o fericire pentru bunul nume al magistraturei noastre că se vede apriat că a fost comisă fără intențiune.

Considerentul «dacă imensa gravitate a incorectitudinii faptului material comis de . . .», dovedește perfecta corectitudine a majorității. Inșă chiar acest considerent, putea să deschidă ochii d-lor Dâmboviceanu și Anastasiu ca să vadă eroarea în care au căzut. Căci nu trebuie să fie cine-va mare jurist ci simplu logician ca să înțeleagă că un fapt material poate fi de o gravitate imensă de și fără intențiune (omor prin imprudență), inșă e cu neputință ca să existe o imensă gravitate de incorectitudine a unui fapt săvârșit fără intențiune.

In definitiv majoritatea ar avea dreptate, dacă hotărîrea sa ar fi dată cu aproape 2000 de ani în urmă, când Ciceron (contra lui Antoniu) zicea:

Hoc jus Jupiter sanxit, ut omnia quae reipublicae salutaria sunt, legitima et iusta habeantur⁽⁴⁾,

Acum inșă lumea are alte idei în privința moralei cetățenești.

Și mai ales Codul penal e de opinie absolut contrarie.

Justus.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI IAȘI, Secția II

Audiența de la 3 Decembrie 1902

Președenția D-lui AL. NEGRESCU, Jude sindic

C. I. Coroiu cu Principele Dimitrie și Mihail Sturdza

Jurnalul No. 4772

Domiciliu. — Reședință. — Dacă o persoană poate avea mai multe domiciliuri și reședințe.

Citațiuni. — Persoană domiciliată în țară dar avînd o reședință în străinătate cu spirit de continuitate. — Cum trebuie citată. — (Art. 75 din Proc. civilă).

1. In drept orî-ce persoană nu poate avea de cât un domiciliu, — exceptându-se domiciliul de elecțiune pentru oare-cari acte anume determinate —, inșă poate avea două sau mai multe reședințe în localități diferite, fie în țară, fie în străinătate, după cum interesele și gusturile sale îi comandă.

2. Legea de procedură civilă voește ca cel chemat

⁽²⁾ Gh. Adolphe și F. Hélie Théorie du Code pénal Paris 1887—6—eme edit. T. II, N. 666. Confr. edit. belgiana Nypelo-Bruxelles 1863, N. 1510, p. 446.

⁽³⁾ Garraud.

⁽⁴⁾ Acest drept 'l sancționează însuși Joe, ca toate cele ce sunt folosite fărăi, să fie socotite ca drepte și legitime.

in judecată să aibă cunoștința termenului, și nu din îndepliniri de forme bizantine se poate deduce prin presupțiți că citatul are cunoștință de termen.

Ast-fel, pentru persoana care are o reședință peste hotarul țerei românești, cu spirit de continuitate, dar care și-a păstrat domiciliul în România, o citație trebuie să i se trimită și ei într'o scrisoare recomandată la adresa sa din străinătate, căci citarea sa numai prin procuratorul său din țară, sau când n'are procurator cunoscut în țară, prin «Monitorul Oficial» nu este valabilă, și deci acea persoană poate cere nulitatea citației.

Tribunalul,

Asupra incidentului ridicat către pârâți prin procuratorii lor d-l D. A. Sturza Bărlădeanu și Gh. Crupenski; Avînd în vedere că în fapt se constată că d-nii D. M. Sturza și M. D. Sturza cu domiciliul în Iași și oșebit de aceasta au o reședință în Paris: 50 Rue François I-er; că de mai mult timp pârâții nu s'au arătat pe la domiciliul lor din Iași, că stau în Paris, Rue François I-er la reședința lor cunoscută reclamantului; că în fapt această reședință în străinătate nu e vremelnică și trecătoare, ci cu spirit de continuitate;

Considerând că, în drept, orî-ce persoană nu poate avea de cât un domiciliu (exceptându-se domiciliul de elecțiune pentru oare-care acte anume determinate), inșă orî-ce persoană poate avea două sau mai multe reședințe în localități diferite, fie în țară, fie în streinătate, după cum interesele și gusturile sale îi comandă;

Avînd în vedere noua redacțiune a art. 75 Pr. c., care ținînd seamă de șicavele la cari dădea loc vechia și incomplectă sa redacțiune a prevăzut o serie mult mai complectă de dispoziții, menite a stărpi surprinderea la care să dădea loc, așa în primul loc, actuala lege cere ca pentru acei care sunt în închisoare citația să se dea direcțiunei închisorei și nu la domiciliu, o persoană care se află în o închisoare, de nu va fi fost citată la închisoare, cu toate că a fost citată la domiciliul său, nu e legal citată. Apoi ostașul, cu toate că are domiciliul său legal, acolo unde e centrul intereselor sale, unde e familia sa, pe tot timpul concentrării nu va fi legal citat, de nu va fi citat la comandament. Citarea făcută la domiciliul ostașului, în timpul concentrării nu e valabilă și el poate cere nulitatea citației. Legea a voit ca chematul în judecată să aibă cunoștința termenului și nu din îndepliniri de forme bizantine să se deducă prin prezupțițiuni la cunoștința termenului;

Aliniatul al 9-a al art. 75, care nu e de cât o desfășurare mai complectă al vechiului aliniat 7, de sub art 75, se rapoartă la acele persoane, care au o reședință peste hotarul țerei românești cu spirit de continuitate, păstrându-și domiciliul țerei române, și aceasta rezultă virtual din aliniatul penultim al acestui text care nu e de cât anti-teza primului aliniat al acestui paragraf, deci intimațiilor trebuie a li se trimete o scrisoare recomandată la rezidența lor cunoscută reclamantului, și reclamantul nu are dreptul de a se plînge în contra acestei interpretări, căci ea singură e în conformitate cu spiritul legiuitorului, ca persoana să aibă cunoștința termenului și această cunoștință să fie pe cât e cu putință reală, iar nu dedusă din îndepliniri de forme mai mult sau mai puțin după cum s'a zis mai sus;

Considerând că a nu admite o asemenea interpretare, este a nu permite unui Român ca să aibă un domiciliu în România și o reședință cunoscută și cu spirit de continuitate în străinătate, ceea-ce evident că nu a putut fi în vederile legiuitorului, deci dacă Românului e permis a avea o reședință cu spirit de continuitate în străinătate și un domiciliu în țară sa natală și dacă i se permite a avea un procurator în țara sa, apoi el nu poate fi

valabil chemat în judecată de cât cu împlinirea riguroasă a formelor prevăzute de lege pentru asemenea ipoteză ;

Că aceste forme ne fiind îndeplinite, pentru astăzi procedura urmează a fi considerată ca neîndeplinită ; Pentru aceste motive redactate de d-l judec. Al. Negrescu, primește incidentul și anulează, etc.

(ss) Al. Negrescu, C. Grigoriu.

grefier (s) Stoianovici

Audiența de la 20 Decembrie 1902

Președenția D-lui AL. NEGRESCU, Jude-sindic

C. I. Coroiu cu Principele Dimitrie și Mihail Sturza

Jurnalul No. 5060

Citații. — Persoane domiciliat în țară dar cari au și o reședință în străinătate. — Cum și unde trebuiesc citate. — (Art. 74 și 75 Proc. civilă).

Autoritatea lucrului judecat. — Încheerile luate de judecată privitoare la îndeplinirea procedurii. — Dacă se poate reveni asupra lor.

Citații. — Anularea lor. — Noi citații. — Termenul în cari trebuiesc predate. — (Art. 78 Proc. civilă).

1. Citațiunile se înmânează în persoană sau la domiciliu ori reședință, prin urmare, în primul loc citația trebuie să fie înmănată persoanei, iar în al doilea loc la domiciliul ori la reședința ei.

Ast-fel, pentru persoana ce și are domiciliul în țară, însă își are și o reședință în străinătate, citația trebuie să i se trimită la domiciliul ei în țară, și nu e nevoie a i se trimite și o citație prin scrisoare recomandată la reședința ei în străinătate.

2. Încheerile luate de judecată în urma discuției între părți cu privire la îndeplinirea procedurii de chemare a lor, nu pot avea autoritatea de lucru judecat, și asemenea chestiuni pot fi puse în discuțiune la fie care termen.

3. Când într'un proces se anulează citațiile lucrurile se pun în starea lor de la început ast-fel că pentru noul termen de înfățișare, citațiile trebuiesc predate în termenul prevăzute de lege.

Tribunalul deliberând și,

Având în vedere incidentul ridicat de d-nii procuratorilor ai principilor Dimitrie Sturza și Mihail D. Sturza, prin cari tind la anularea citațiunilor pentru termenul de astăzi pe motiv că mandanții d-lor au fost citați în Iași, iar nu conform art. 75 al. 9 Pr. civ. și că nu s'a respectat termenul cerut de lege pentru acei rezidenți în străinătate ;

Având în vedere concluziile puse de reclamant prin reprezentanții săi ;

Având în vedere că în fapt, rezultă din acte și este de netăgăduit că pârâții Mihail Sturza și Dimitrie Sturza și au domiciliul în Iași, strada Carol No. 19 și 23, și că actualmente rezidează provizoriu în Paris, str. François I-er No. 50 ;

Văzând că procedura de chemare a pârâților e îndeplinită pentru astăzi la domiciliul lor din Iași, strada Carol No. 23 și 19 ;

Având în vedere că după dispozițiunile art. 74 Pr. civ. citațiunile se înmânează în persoană, sau la domiciliu, ori reședință ; că, în primul loc citația trebuie a fi înmănată persoanei, iar în al doilea loc la domiciliul ori la reședință ;

Văzând că prin domiciliu se înțelege locul unde o persoană și are prima sa așezare, centru operațiunilor

sale ; că cineva dacă poate avea mai multe reședințe nu poate însă avea de cât un singur domiciliu, în afară din domiciliurile alese în urma unor operațiuni juridice numite domiciliul de elecțiune ;

Văzând că dispozițiunea art. 75 al. 9 Pr. civ. nu poate fi aplicabile în specie, într'u cât această dispoziție din lege se referă la cazul când o persoană ce este chemată în judecată are un domiciliu, sau reședință în străinătate, iar nu la cazul cum este în specie, când are un domiciliu în țară și o reședință în străinătate ;

Văzând apoi întâmpinările aduse de pârâți prin procuratorii lor că nu s'ar mai putea reveni asupra dispozițiunii din jurnalul anterior al tribunalului prin care s'au anulat citațiile pe motiv că procedura a fost îndeplinită la domiciliul pârâților în Iași iar nu în străinătate unde locuiesc ;

Considerând că încheerile luate de judecată în urma discuției între părți cu privire la îndeplinirea procedurii de chemare a lor, nu poate avea autoritatea lucrului judecat, și că asemenea chestiuni pot fi puse în discuțiune la fie-care termen, căci alt-fel ar fi a se pronunța pe cale de dispozițiuni generale și reglementare, aceia ce nu este permis de art. 4 C. civ. ;

Considerând că la termenul de 3 Decembrie 1902 primul termen de înfățișare, anulându-se citațiunile lucrurile au fost puse în starea lor de la început, ast-fel că pentru termenul de astăzi, citațiunile trebuiau a fi făcute cu termenul obicinuit de 30 zile pentru acei domiciliat în țară, conform art. 78 Pr. civ., pe când în fapt se constată că nu s'a respectat acel termen ;

Că dar dacă tribunalul găsește că bine au fost citați pârâții la domiciliul lor din Iași, str. Carol No. 23 și 19, că însă a anula citațiile pentru că nu s'a respectat termenul de 30 zile ;

Pentru aceste motive redactate de d-l membru Em. Lepădatu ;

Tribunalul, în majoritate, găsește că bine s'au înmănat citațiile, însă anulează etc.

(ss) Em. Lepădatu, Al. Mandrea.

grefier (s) Stoianovici

Osebită părere

Pentru motivele din jurnalul No. 4772 din 3 Decembrie 1902 crede că pârâții nu sunt bine citați la domiciliul lor din Iași și mă refer în totul la acele motive admise și de acel d-l magistrat, care a semnat jurnalul No. 4772/902 alături cu noi.

Jude-sindic (s) Al. Negrescu.

INFORMAȚIUNI

Anunțăm, cu o deosebită plăcere, aparițiunea vol. III a Importanței lucrării : *Codul civil Român*, de d-l profesor C. Nacu.

Câte-și-trele volume se găsesc de vânzare la Redacția acestui ziar, și se expediază la cerere de către d-l Codreanu, contra valoare : mandat, timbre poștale, sau contra ramburs.

— x —

În curând, va apare, Suplimentul Codului de ședință al d-lui Ph. Ghețu, fost Președinte de tribunal, actualmente director în Ministerul de Justiție.

Cu acest supliment, se va complecta utila și mult cunoscuta sa lucrare, cu toate legile și regulamentele votate de Corpurile legiuitoare până la ultima legistatură din 1903. Se va găsi de vânzare la Redacția acestui ziar.